

Bijstandsverlening: bureaucratiseren of individualiseren?

Dit themanummer bouwt voort op enkele resultaten van het onderzoeksproject *Gemeentelijke Sociale Diensten in Nederland*, dat zich met name bezighield met problemen rond de (gemeentelijke) overheid en bijstandsverlening. *Van Dijk* geeft een kort overzicht van de belangrijkste resultaten van dit project. In het begin van de jaren zeventig bleek meer en meer dat de GSD-en te kampen hadden met hun taakstelling, de relaties met burgers en cliënten, de interne en externe organisatie en besturing. Er kwamen niet alleen meer cliënten maar ook meer verschillende probleemgroepen van cliënten en deze werk- én probleembelasting zette de sociale diensten onder druk. Het eerste aspect was nog relatief gemakkelijk op te lossen (meer ambtenaren), voor het tweede was een precisering nodig van wat rol en taak van de sociale dienst in de – lokale – samenleving is of behoort te zijn.

Bij een toenemende mate van centraal-normerend beleid werd de roep om individualisering van bijstands aanvragen sterker. De cliënt werd 'ontdekt' en daarmee de keerzijde: de contactambtenaar, een taak waarvoor niet iedere ambtenaar zonder meer 'geschikt' is. Dat betekent een ontwikkeling van bijstandsverlening als administratief-juridische taak, naar een vorm van hulpverlening waarbij de ambtenaar als eerste-lijn werker gaat optreden binnen het lokale overheidsapparaat; van oplosser van financiële problemen naar psychosociale hulpverlener.

Van der Krogt zet in zijn bijdrage uiteen wat dit nieuwe taakveld impliceert: professionalisering en beroepsvorming. De GSD-en ontwikkelen hun functie van bijstandsmaatschappelijk werker. Als beroepsgroep tracht zij haar machtspositie te vergroten door een brede opvatting over taak en rol van de sociale diensten algemeen ingang te doen vinden. Daarbij doet zich een probleem van taakafbakening ten opzichte van organisaties van het Particulier Initiatief voor: wat is precies de grens tussen overheid en deze instellingen? wat is een ieders 'domein'?

Godfroy laat in zijn bijdrage zien dat de organisaties zich primair laten leiden door het belang van een duidelijke taakafbakening en bescherming van het eigen domein. Hij benadrukt de noodzaak van een herordening van de lokale dienstverleningsnetwerken, die, met name door de betrokken organisaties zelf, gericht moet zijn op een bevredigende arbeidsverdeling en doelmatige afstemming en integratie.

Naast het probleem van de afbakening met andere organisaties is er de vraag of professionals beslissers dan wel adviseurs moeten zijn. *Plasmans* wijst in zijn bijdrage op een paradox in het bureaucratiseringsproces. Als bureaucratisering succes heeft wordt er door de ambtenaren niet op persoonlijk niveau met de cliënt gecommuniceerd maar via bijvoorbeeld een beschikking, wat tot vervreemding en frustratie bij het publiek leidt. De gemeentelijke bestuurder die het ambtelijke apparaat middels een bureaucratiseringsstrategie tracht te beheersen schiet zijn doel voorbij. Hij bewerkstelligt dat politici in plaats van ambtenaren het beleid vaststellen, maar tegelijkertijd bemoeilijkt hij de individualisering van de hulp en vervreemdt hij de burger van het beleid.

In het artikel van *De Lange* wordt er bovendien op gewezen dat 'small' niet altijd 'beautiful' behoeft te zijn. Afdelingen van sociale diensten kunnen te klein zijn om adequate dienstverlening zeker te stellen. Er is een minimaal noodzakelijke

organisatie-omvang. Pas bij een bepaald inwonerstal ontstaat er een degelijke basis voor een zelfstandige, gemeentelijke, bijstandsmaatschappelijke werkeenheid.

Mededelingen

Rewarding Work

Van 15-17 september 1980 zal voor de 5e maal een EFPS/EAPM International Work and Pay Conferentie worden gehouden, ditmaal in Krasnapolsky te Amsterdam, als een gezamenlijke activiteit van EAPM, European Association for Personnel Management, en de EFPS, European Federation of Productivity Services. Deze conferentie wordt voorbereid door het EFPS/EAPM International Committee on Work and Pay in ledenorganisatie, de NVP, Nederlandse Vereniging voor Personeelsbeleid en de VOA, Vereniging voor samenwerking met de Nederlandse EAPM en EFPS-Bedrijfskunde. De titel en de hoofdthema's van deze conferentie zijn: REWARDING WORK, Werk - Werkvoldoening - Motivatie - Beloning, Uitdagingen voor de jaren '80. Nadere informatie verstrekken het VOA/NVP-Conferentiesecretariaat, Van Alkemade-laan 700, 2597 AW Den Haag en de Conferentiesecretaris, de heer K. L. Schuurman, tel. 070-278431.

Milieukunde

Het Nederlands Instituut voor Preventieve Gezondheidszorg/TNO organiseert in samenwerking met de Stichting Postacademiale Vorming Gezondheidstechniek het negende Seminar Milieukunde in het academisch jaar 1980/1981.

Het Seminar wordt gehouden in conferentie-oorden in drie perioden van vier dagen en één periode van vijf dagen; elke periode is gewijd aan één thema.

20 tot en met 23 oktober 1980 - 'Het Leefmilieu'

15 tot en met 18 december 1980 - 'Milieugebruik'

2 tot en met 5 februari 1981 - 'Milieuverontreiniging'

6 tot en met 10 april 1981 - 'Milieubeleid'

Voor nadere inlichtingen wende men zich tot het Nederlands Instituut voor Praeventieve Gezondheidszorg/TNO, Wassenaarseweg 56, 2333 AL Leiden, telefoon 071-150940, Mw. dr. C. M. Kuiper.
